

Brusel 11. března 2026
(OR. en)

7190/26

PECHE 94

POZNÁMKA

Odesílatel: Předsednictví
Příjemce: Delegace

Předmět: Energetická transformace v odvětví rybolovu a akvakultury v EU
– návrh informativní poznámky předsednictví

Příloha této poznámky obsahuje informativní poznámku předsednictví a orientační otázky pro účely zasedání Rady pro zemědělství a rybolov konající se dne 30. března 2026.

Politické souvislosti

Kyperské předsednictví zdůrazňuje význam energetické transformace v odvětví rybolovu a akvakultury v EU. Pro toto odvětví se jedná o klíčový okamžik, v němž dochází k zásadním změnám ve vývoji politiky, které budou utvářet jeho budoucnost, jako je nadcházející hodnocení společné rybářské politiky (SRP), Vize pro rybolov a akvakulturu v EU do roku 2040, vnější činnost EU v oblasti rybolovu a akt o oceánech. Cílem této politické rozpravy je zamyslet se nad tím, jak je možno energetickou transformaci v unijním odvětví rybolovu a akvakultury podpořit. Energetická transformace v tomto odvětví je klíčovým krokem k tomu, aby vzhledem k nadměrné závislosti tohoto odvětví na fosilních palivech bylo možno dosáhnout širších cílů Evropské unie v oblasti udržitelnosti a posílit jeho hospodářskou odolnost.

Vzhledem k tomu, že určujícími dokumenty jsou rámec stanovený ve Vizi do roku 2040 a sdělení o energetické transformaci z roku 2023 (COM(100)2023), kyperské předsednictví uznává, že plán energetické transformace usiluje o transformaci tohoto odvětví a že jsou na jeho základě podnikány zásadní kroky k dosažení klimatické neutrality do roku 2050.

Odvětví rybolovu a akvakultury v EU se nachází v kritickém bodě. Je sice vyvíjeno úsilí o jeho přechod na udržitelné a odolné průmyslové odvětví, tento sektor se však i nadále potýká se značnými problémy. Velká závislost na fosilních palivech jej činí zranitelným vůči kolísavým cenám energie, což oslabuje jeho hospodářskou výkonnost a stabilitu a ohrožuje jeho dlouhodobou životaschopnost. K tomu, aby bylo možno tyto problémy vyřešit, je nezbytné zajistit přechod na obnovitelné a nízkouhlíkové zdroje energie spolu se zvýšenou energetickou účinností. K energetické transformaci je zapotřebí, aby se toto odvětví, zainteresované strany a členské státy aktivně podílely na transformaci tohoto odvětví spočívající ve snižování závislosti na fosilních palivech a v zavádění uhlíkově neutrálních zdrojů energie. Kyperské předsednictví rovněž uznává, že plán energetické transformace musí být v souladu s dalšími širšími iniciativami EU, jako je Kompas konkurenceschopnosti, evropská průmyslová námořní strategie a Strategie pro přístavy.

Na energetickou transformaci v unijním odvětví rybolovu a akvakultury je však třeba pohlížet v kontextu širšího přechodu k udržitelnému a konkurenceschopnému odvětví rybolovu a akvakultury. Toto odvětví se dosud potýká s několika dlouhodobými a přetrvávajícími problémy. Patří mezi ně stárnoucí loďstvo, nízká průměrná zisková rozpětí a vysoká míra nejistoty ohledně budoucnosti tohoto odvětví. Uvedenými problémy je dotčen zejména drobný rybolov. Vyhledky na generační obměnu jsou navíc ohroženy obtížnými pracovními podmínkami a nedostatečným odměňováním, což potenciálně uchazeče o práci v tomto odvětví odrazuje. Tyto problémy jsou ještě prohlubovány geopolitickými změnami a soupeřením o námořní prostor, což vyhlídky tohoto odvětví dále komplikuje. Bez vytyčení jasného směru hrozí, že se toto odvětví bude nadále pohybovat po trajektorii klesající konkurenceschopnosti, nízké ziskovosti a nedostatečné modernizace. Vzhledem k tomuto kontextu je energetická transformace v tomto odvětví obzvláště náročná. Situace loďstva a stávající politický kontext zároveň poskytují EU a členským státům jedinečnou příležitost zamyslet se nad budoucností energetické transformace unijního rybářského loďstva a akvakultury.

Posílení systémů energetické infrastruktury a systémů dodávek energie má zásadní význam pro to, aby bylo umožněno využívat v unijním odvětví rybolovu a akvakultury čistá paliva. Zavádění nízkoemisních technologií v současné době omezuje nedostatečná přístavní a energetická infrastruktura. Kromě toho je zapotřebí testovat a rozšiřovat technologie, aby se zajistilo, že se ty nejvhodnější technologie pro jednotlivé segmenty dostanou na trh a budou pro toto odvětví dostupné. V tomto ohledu je možno rozvíjet synergie související s lodní a jinou vodní dopravou. Je však možné, že vzhledem ke zvláštní povaze tohoto odvětví bude nutno uvedené technologie přizpůsobit nebo budou zapotřebí technologie specifické. Pro podporu moderních operací s nízkým dopadem mají zásadní význam cílené investice do přístavní infrastruktury s cílem zajistit infrastrukturu pro doplňování nízkouhlíkových paliv a do testování technologií pro specifické segmenty tohoto odvětví. K tomu, aby bylo možno této transformace úspěšně dosáhnout, je zapotřebí koordinované zavádění ze strany EU při současné mobilizaci soukromých investic a partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Toto odvětví se rovněž potýká se značnými překážkami v důsledku omezeného financování, včetně omezení vyplývajících z podmínek stávajícího Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu (ENRAF). Nízká zisková rozpětí a stárnoucí plavidla brání jeho schopnosti přilákat soukromé investice, což snižuje jeho atraktivitu pro investory. Další výzvy pro rybáře a producenty v oblasti akvakultury při financování jejich přechodu na udržitelnější postupy, a to zejména v případě drobných rybářů, představují vysoké náklady, které jsou se zaváděním nových technologií spojeny. Tyto faktory společně omezují schopnost tohoto odvětví se modernizovat a přijímat řešení v oblasti čistší energie. Potenciál pro financování energetické transformace má budoucí víceletý finanční rámec, a to za předpokladu, že bude pokračovat úzká spolupráce se zainteresovanými stranami. Členské státy hrají v tomto transformačním úsilí zásadní úlohu tím, že mohou brát v potaz příležitosti vyplývající z nových plánů národního a regionálního partnerství a využívat rovněž příležitostí v rámci Evropského fondu pro konkurenceschopnost a dílčích programů tvořících součást programu Horizont.

Unijní podpora technologické připravenosti může urychlit transformaci souběžně se zajištěním modernizovaných a obnovených loďstev. Klíčovými prvky z hlediska budoucnosti tohoto odvětví kromě toho bude řešení strukturálních problémů, jako je nadměrná kapacita nebo přístup k rybolovným právům, a zlepšení pracovních podmínek, přičemž by tyto prvky měly být provázány se společnou rybářskou politikou a širším plánem energetické transformace.

Předsednictví zdůrazňuje, že je třeba vzít v potaz různorodost tohoto odvětví v jednotlivých členských státech.

V této souvislosti je cílem kyperského předsednictví uspořádat v rámci této rozpravy výměnu názorů na vysoké úrovni, která může přispět k probíhajícímu procesu úvah o energetické transformaci v tomto odvětví.

Otázky k jednání

Kyperské předsednictví vyzývá účastníky, aby se vyjádřili k těmto otázkám:

1. **Změny a zjednodušení právních předpisů:** a) Které regulační reformy jsou pro podporu energetické transformace v tomto odvětví nezbytné?; b) Jak lze pro toto unijní odvětví zajistit rovné podmínky?

2. **Investice a financování:** a) Jak lze s ohledem na příslušné úlohy veřejných a soukromých investic efektivním způsobem financovat energetickou transformaci v odvětví rybolovu a akvakultury?; b) Jaké druhy iniciativ mohou v zájmu podpory energetické transformace v tomto odvětví zajistit rozšiřování technologií na úrovni EU, nezbytné dodávky alternativní energie a odpovídající přístavy a infrastrukturu?; c) Na jaké oblasti a jakým způsobem by mělo být financování zacíleno s přihlédnutím k technologické vyspělosti, a to zejména k dostupnosti technologií připravených k praktickému využití v oblasti rybolovu a akvakultury, a v jakých oblastech je stále ještě zapotřebí další výzkum a vývoj?

3. **Budoucí obchodní modely:** a) Jakou úlohu by měly členské státy hrát při podpoře životaschopného a konkurenceschopného odvětví, v jejímž rámci je současně třeba zajistit jeho odolnou udržitelnost a uhlíkovou neutralitu do roku 2050?; b) Jak může regionální spolupráce v jednotlivých mořských oblastech přispět k vypracování praktických řešení pro odvětví rybolovu?; c) Jak mohou členské státy podporovat různorodost jednotlivých sektorů rybolovu a akvakultury a naplňování potřeb jednotlivých skupin loďstva?